

5.06.2020, język polski, kl.ITEO (8)

Temat: Odprawa posłów greckich – karta pracy (2 godz. lekcyjne)

Wykonaj polecenia dotyczące poznanych niedawno tekstów.

Odpowiedzi przesyłają osoby chętne.

marzenaewa7@wp.pl

Marzena Sipińska

Jan Kochanowski

Odprawa posłów greckich (fragmenty)

ULISSES

O nierządne królestwo i zginienia bliskie,
Gdzie ani prawa ważą, ani sprawiedliwość
Ma miejsca, ale wszystko złotem kupić trzeba!
Jeden to marnotrawca umiał spraktykować,
Że jego wszeteczeństwa i łotrowskiej sprawy
Od małych aż do wielkich wszyscy jawnie bronią,
Nizacz¹ prawdy nie mając ani końca patrząc,
Do którego rzeczy przyjść za ich radą muszą.
Nie rozumieją ludzie ani się w tym czują,
Jaki to wrzód szkodliwy w rzeczypospolitej
Młódź wszeteczna: ci cnocie i wstydowni cenę
Ustawili; przed tymi trudno człowiekiem być
Dobrym; ci domy niszczą, ci państwa ubożą,
A rzekę, że i gubią (Troja poznasz po tym!).
[...].

CHORUS

O białoskrzydła morska pławaczko,
Wychowanico Idy² wysokiej,
Łodzi bukowa, któraś gładkiej
Twarzy pasterza Pryjamczyka³
Mokrymi słonych wód ścieżkami
Do przezroczystych Eurotowych
Brodów⁴ nosiła!

[...]

Swar był początkiem i niezgoda
Twego małżeństwa, Pryjamicze.
Nie śmiem źle tuszyć, nie śmiem, ale
Ledwe nie takiż koniec będzie.
Niechajże się ja, można Cypri⁵,
Ninacz cudzego nie zapatrzam!

[...]

[...] Przyjdą, przyjdą
Niedawno czasy, że rozbójcę
Rozbójca znidzie; ten mu słodki
Sen z oczu zetrze i bezpieczne
Serce zatrwoży, kiedy trąby
Ogromne zagrzmia, a pod mury
Nieprzyjacielskie staną szańce.

¹ Nizacz – za nic.

- ¹ Ida – góra pod Troją porośnięta bukami, z których zbudowano łódź Parysa.
- ² Pasterz Fryjanczyk – tu określenie Parysa (Aleksandra).
- ³ Euroowe brzozy – płytkie miejsca u ujścia rzeki Eurotas na Peloponezie; zawiąły tam żaglowce Parysa.
- ⁴ Cypr – Cypryd, przydomek bogini Wenus.

Zadanie 1.

Wyjaśnij, kim jest Ulikses. Do kogo skierował swoje słowa?

.....

.....

.....

Zadanie 2.

Uzasadnij, że wypowiedź Uliksesa ma charakter ponadczasowy. Zwróć uwagę na dobór słownictwa i jego znaczenie dla przesłania wypowiedzi.

.....

.....

.....

Zadanie 3.

a) Ulikses i Kasandra przestrzegali przed postępkami młodych, którzy nie szanowali odwiecznych zasad. Wyjaśnij, jaki konflikt tragiczny pociągnęło za sobą naruszenie przez Aleksandra obowiązującego systemu wartości. Odwołaj się do znajomości całego dramatu.

.....

.....

.....

b) Na podstawie całego utworu Jana Kochanowskiego oraz mitu trojańskiego wyjaśnij znaczenie zacytowanych słów.

Swar był początkiem i niezgodą
Twojego małżeństwa, Fryjancze,
Nie smiem źle tuszyć, nie śmiem, ale
Ledwie nie takż!ź koniec będzie.

.....

.....

.....

Zadanie 4.

Nazwij środek retoryczny rozpoczynający obie wypowiedzi w cytowanym fragmencie *Odprawy posłów greckich*. Wyjaśnij – w kontekście całego dramatu i mitu trojańskiego – jakie znaczenie nadało wypowiedziom użycie tego środka retorycznego.

Środek retoryczny:

Znaczenie:

.....

.....

.....

Zadanie 5.

Przeczytaj podany fragment tekstu.

Piotr Skarga

Kazanie wtóre. O miłości ku ojczyźnie i o pierwszej chorobie Rzeczypospolitej, która jest z niezyczliwości ku ojczyźnie (fragment)

Nie masz nic pod słońcem trwałego, mówi Salomon: nie tylo domy i familije, ale i królestwa, i monarchije wielkie ustają i upadają, i naród się po narodzie na ziemi odmienia. Lecz nic nie jest bez przyczyny, zwłaszcza w ludzkich sprawach, które z rozumu i wolnej wolej pochodzą. Co rozumem i pilnością, i cnotą stanęło, to się nierozumem i niedbałością, i złością ludzką obala. Jako ciała nasze albo wewnętrznymi chorobami, albo powierzchwnymi gwałtownymi przypadkami umierają, tak i królestwa mają swoje domowe choroby, dla których upadać muszą.

Piotr Skarga, *Kazania sejmowe*, oprac. Janusz Tazbir, Wrocław 2012.

a) Podaj dwie cechy wspólnie języka użytego we fragmentach *Odprawy posłów greckich* Jana Kochanowskiego i w *Kazaniu wtórym* Piotra Skargi.

.....

.....

.....

.....

.....

b) Wypisz z załączonych fragmentów po jednym wypowiedzeniu, które ma charakter sentencji. Wyjaśnij, jakie przesłanie zawiera każde z wypisanych przez Ciebie zdań.

Odprawa posłów greckich

Przykład sentencji:

.....

Wyjaśnienie:

.....

.....

Kazanie wtóre

Przykład sentencji:

Wyjaśnienie:

Zadanie 6.

Poszukaj w dostępnych źródłach informacji o sejmie warszawskim obradującym w 1578 r. Dowiedz się, jakie miał on znaczenie dla Rzeczypospolitej. Następnie przeczytaj poniższy komentarz.

Tadeusz Ulewicz

Ważne sprawy „Odprawy posłów greckich”

Chwilę wzruszenia i niewątpliwej satysfakcji czy też rekompensaty moralnej przeżyć musiał w swym czarnoleskim ustroniu wielki twórca *Odprawy posłów greckich*, kiedy w dniu 21 grudnia roku 1577 [...] dotarły doń „obadwa listy zaraz”, które Jan Zamojski, z pewnością przy tym ręką własną, „około tej tragedyej pisał”. [...] Znakomity bowiem a pełen pomysłów podkanclerzy koronny [...] stawiał teraz propozycję konkretną, zarazem szczególnie nagłą. [...] dzieło poety doczekać się miało – wreszcie! – realizacji scenicznej, w postaci wystawienia go przed najwyższym, a równocześnie jedynym w całej Rzeczypospolitej właściwym i kompetentnym audytorium odbiorców. W obliczu mianowicie obojga królestwa: Stefana Batorego i Anny Jagiellonki oraz ich humanistycznego dworu; [...] na uroczystościach zaślubin Zamojskiego z Krystyną Radziwiłówną; na koniec zaś jeszcze w obecności najwybitniejszych w państwie polityków i dygnitarzy, przybyłych tak licznie na rozpoczynający się za kilka dni pamiętny w dziejach sejm warszawski.

Tadeusz Ulewicz, *Ważne sprawy „Odprawy posłów greckich”*, [w:] *Literatura polska w szkole średniej*, pod red. Stanisława Grzeszczuka, Warszawa 1990.

Na podstawie znajomości całego dramatu Jana Kochanowskiego, okoliczności wystawienia utworu, zamieszczonego komentarza, a także informacji ze źródeł historycznych uzasadnij, że słowa Kasandry dotyczą zarówno Troi, jak i Rzeczypospolitej oraz nadają tragedii charakter uniwersalny.

 Skorzystaj z podręcznika s. 56